

Meester Jan van Landaes en de fijne groot

JOS BENDERS /
THEO NISSEN

In het gemeentearchief van Dordrecht bevindt zich een brief van 15 juni 1370 met de volgende inhoud:¹

‘Wi broeder Clays van Sciedamme, prior ten Augustinen Dordrecht, ende scepenen ende raede in der zelve stede doen cont allen luden dat wij ghesien ende ghehoert hebbe in ons Heeren jaer M^oCCC^o ende tseventich t’ saterdaghes na Sinte Odulfsdach ons liefs heeren hertoghe Aelbrecht ’s openen brief van Beyeren uithanghende bezeghelt, goed ghans ende ghave, sprekende in den woerden naghescreven: Aelbrecht, bi Gods ghenaden hertoghe in Beyeren, palgreve bi den Rijn, ruwert van Heynegouwen, van Hollant, van Zeelant ende van Vrieslant, doen cont allen luden dat wij oerlof ghegheven hebben ende machtich ghemaect ende maken

machtich meester Jan van Landaes, onsen muntmeester, t’ordren eenen penninc te maken van goude in ’t alloy van drie-en-twintich karaet ende drie-ende-een-half grein ende zel sin deren optie marc vier-ende-vijftich der penninghe vorscreven, eenen enghelschen des penninx te remedien. Daerop sal hi ons gheven van der marc eene halven penninc vornoemt ende hij sal behouden vor cost ende wert dertich groten; den gulden penninc vorss. vor drie scellinghen grote gherekent; ende dat ander[e] sal men leveren den coepman, van elker marc. Voord sal hi maken eenen zilveren penninc in ’t alloy op coninxzilver, drie greyne te remedie, ende sal sin deren optie marc vijftien scellinghe der penninghe vorscreven, drie penninghe van remedie. Des sal hi ons gheven van

foto: gemeentearchief
Dordrecht. Inv. 628,
regist 292.

der marc vier penninghe ende hi sal behouden vor sinen cost ende arbeyt acht penninghe vornoemt ende dat andere sal men den coepman gheven; dat is van elken marc viertien scellinghe. Ende deze penninghe ende munten sal hi maken troulic, ende wel penninghe van goude ende penninghe ende halve penninghe van zilvere, van den alloye ende sneden vorscr. Ende waerd dat hi daerof kenlic in ghebreke of mesdachich ghevonden werde, daeran soude hi verboren sijn lijf ende sijn goed. Dit sal gheduren tot onsen wederzegghen ende wij en zellene meester Janne vorss. nyet wederzegghen. Wij en zellen hem vol doen soe nae hi ons an ghelde vorleyt of gheleent zal hebben. In orconde desen brieve bezeghele met onsen zeghele ghegheven tot Kaynoet t' sondaghes optie octave van Pinxtren in 't jaer ons Heeren M^oCCC^o ende seventich. Ende wij, prior ende die stede van Dordrecht hebben onse zeglen ter orconde hierane ghehanghen opten dach eerst vorscr. als van ons heeren brief hebben gesien ende ghehoerd.'

De muntordonnantie waarvan in de brief sprake is, is verloren gegaan. Wel is in Grolles standaardwerk over de Hollandse muntslag een brief de dato 16 juni 1370 opgenomen, waarin de belangrijkste bepalingen van de ordonnantie zijn samengevat.² De hierboven weergegeven brief van 15 juni bevat twee aanvullingen op de bestaande literatuur.

Op de eerste plaats bevat de brief de naam van de muntmeester: meester Jan van Landaes. Vermoedelijk stamt hij uit het adellijke geslacht Van Landaes. Leden van deze familie woonden in Henegouwen en het huidige noorden van Frankrijk. Nadat het graafschap Holland in 1299 in handen van de graaf van Henegouwen was gekomen, vervulden Henegouwers regelmatig ook in Holland grafelijke ambten. Een 'Jan van Landas' wordt in 1344 genoemd in een Hollandse rekening.³ Het is onduidelijk of het hier dezelfde persoon betreft, dan wel een familielid.

Ten tweede wordt het voorgescheven gehalte genoemd, namelijk 'coninxzilver' (zilver met een gehalte van 0,958). Dit bevestigt de toeschrijving van een type aan deze emissie door Van Gelder en Stuurman.⁴ Het voorbehoud dat Stuurman in zijn artikel in *De Beeldenaar* bij deze toeschrijving maakte, is hiermee overbodig geworden. ■

NOTEN

1. Gemeentearchief Dordrecht, Grafelijke tijd, inv. 628, regist 292. Transcriptie van Theo Nissen.
2. J.J. GROLLE *De muntslag van de graven van Holland tot de Bourgondische unificatie in 1434* (Amsterdam 2000) document 12.
3. H.G. HAMAKER *De rekeningen der grafelijkheid van Holland onder het Henegouwse Huis* (Utrecht 1878) 334.
4. J. STUURMAN Klein maar fijn; De Hollandse groot en halve groot uit 1370 *De Beeldenaar* 28 (2004) 268-272.

(advertentie)

MUNTHANDEL G. HENZEN

- ~ Antieke munten (Grieks, Romeins en Byzantijns)
- ~ Nederlandse munten (600 - heden)
- ~ Buitenlandse munten (600 - heden)
- ~ Archeologische voorwerpen

Vraag onze zeer uitgebreide en rijk geïllustreerde tweemaandelijks prijslijst aan !

Postbus 42 3958ZT Amerongen ~ Tel.0343 - 430564 / Fax.0343 - 430542